

MANAGEMENT OF PATIENTS AT HIGH RISK FOR BREAST CANCER

VOGEL, V. G. (ED.)

Blackwell Science, Oxford 2001

306 str., 62 obr., 36 tab., ISBN 0-632-04323-7, cena 75,- GBP

Tato kniha, jejímž editorem je profesor na univerzitě v Pittsburgu, byla napsána za spolupráce 28 odborníků z USA a Kanady. Kniha si klade za úkol poskytnout klinikům informace o stanovení rizika zhoubného nádoru v prsu a prevenci tohoto onemocnění. Editor knihy uvádí v předmluvě, že mnoho kliniků určitě není obeznámeno s postupy uvedenými v knize a mají malé zkušenosti s hodnocením a zvládním rizika zhoubného nádoru. Temata jednotlivých kapitol knihy: epidemiologie, genetické faktory (tři sdělení), kvantitativní stanovení rizika, ovariální karcinom (dvě sdělení), zobrazování u pacientek s vysokým rizikem, perkutánní biopsie, novější metody zobrazování, speciální klinika (ústav) pro stanovení rizika, profylaktická mastektomie, chemoprevence, psychologická péče o ženy s rizikem nádoru prsu, právní a etické otázky, porovnání nákladů a efektivity při identifikaci žen s vysokým rizikem prsního a ovariálního nádoru, strategie prevence těchto onemocnění. Dále je věnována bližší pozornost některým sdělením.

V první kapitole L. H. Kuller podrobně rozebírá faktory, jež zvyšují riziko a faktory toto riziko snižující, měřitelné determinanty rizika, úlohu stravy aj. W. S. Rubinstein poskytuje přehled genetických syndromů zvyšujících riziko nádoru prsu, metod genetického testování a genetického poradenství. S. O'Neill pojednává o dvou modelech kvantitativního stanovení rizika publikovaných M. H. Gailem a spol. v r. 1994, F. J. Couchem a spol. v r. 1997 a dalšími autory. Tyto modely dovolují hodnocení vlivu rodinné anamnézy na riziko nádoru prsu, dovolují odhad pravděpodobnosti, že žena je nositelem specifické genetické mutace aj.

Velmi kontroverzní v prevenci ovariálního karcinomu je úloha profylaktické ooforektomie (A. S. Y. Sit, R. P. Edwards). U mladých žen s abnormálním vyšetřením může kombinace ultrazvukového vyšetření a omezené mamografie (v závislosti na věku pacientky) napomoci odlišit benigní nález od ložisek, jež jsou pravděpodobně maligní; doporučuje se roční mamografický screening žen ve věku 40 let a starších ke snížení mortality v důsledku nádoru prsu a zlepšení kvality života (K. M. Harris). Do souboru vyšetřovacích metod u diagnosticky obtížných případů se zařazuje tomografie pozitronovými zářiči (PET), jednofotonovými zářiči (SPECT) a zobrazování magnetickou rezonancí (MRI) (K. C. Shestak a spol.). Autoři kapitoly o profylaktické mastektomii uvádějí, že tento chirurgický zákrok snižuje výskyt zhoubného nádoru prsu u pacientek se středním a vysokým rizikem, avšak vyjadřují naději, že v blízké budoucnosti budou všechny indikace k profylaktické mastektomii vyloučeny. D. M. Posluszny a A. Baum rozebírají příčiny neochoty žen s vysokým rizikem nádoru prsu podstupovat vyšetření; důvody jsou komplexní, lze však vyčlenit dva faktory: vnímání rizika a emocionální reakci. Podle A. Trentham-Dietze a spol. je prevence nádoru prsu obtížná vzhledem k neúplnému porozumění biologii této choroby; úspěšnost preventivních opatření v široké populaci závisí na jejich přijatelnosti, snadné reprodukovatelnosti, malé četnosti vedlejších účinků a nízkých nákladech.

Odbornou úroveň knihy i formální úpravu je možné označit za vynikající. Přehledné uspořádání textu, logický výklad, citlivé prokládání textu mnohými odkazy na literaturu a tvůrčí přístup autorů kapitol ke zpracování problematiky usnadňují četbu a orientaci v obsahu. Editor v předmluvě uvádí, že příspěvky odborníků mohou být základem pro vytvoření nové klinické subspecializace zabývající se rizikem zhoubných nádorů prsu. Adresa pro objednání: Blackwell Science, Ltd. c/oMarston Book Services, Ltd. P.O. Box 269, Abindon, Oxon OX14 4YN, England. V. H